

Místní národní výbor Sychrov

1952 - 1959

Inventář

EL NAD č.: 1709

AP.: 222

Miroslava Bauzová

Horšovský Týn 2009

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archivního souboru	4
II. Vývoj a dějiny archivního souboru	7
III. Archivní charakteristika archivního souboru	7
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru	7
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky	7

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých pramenů a literatury	8
Příloha č. 2: Seznam použitých zkratk	9
Příloha č. 3: Pořádací schema	10

Inventární seznam	14
--------------------------	----

Tiráž	15
--------------	----

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Už za druhé světové války se objevila idea vytvoření nových institucí v oblasti místní správy. Národní výbory, jak byly nové instituce nazvány, měly ve své činnosti spojit prvky státní správy a samosprávy. V tomto ohledu se také rozcházel představy o jejich budoucím fungování.

Jako prozatímní orgány veřejné správy ve všech oborech byly národní výbory definovány v ústavním dekretu prezidenta republiky o národních výborech a Prozatímním národním shromáždění č. 18/1944 Úředního věstníku čsl. ze dne 4. prosince 1944. Postavení místních národních výborů v obci, způsob voleb do nich a výkon pravomoci měla stanovit vláda prostřednictvím svého nařízení. Tím bylo nařízení vlády č. 4/1945 Sb. z 5. května 1945, o volbě a pravomoci národních výborů, a dále vládní nařízení č. 44/1945 Sb. ze 7. srpna 1945, kterým se mění vládní nařízení č. 4/1945 Sb. a vyhláška ministerstva vnitra č. 45/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení o volbě a pravomoci národních výborů.

Národní výbory, které mezitím začaly často neformálně na osvobozeném území vznikat, měly být v co nejkratší době obnoveny jako zastupitelské orgány a orgány veřejné správy podle zásad československých volebních řádů. Přesto se však řádné volby do národních výborů nekonaly. Národní výbory měly ve svém obvodu spravovat všechny veřejné záležitosti, pokud tyto nebyly spravovány jiným veřejným orgánem. V pohraničních oblastech s většinou státně nespolehlivého obyvatelstva byly ustavovány místní správní komise, které měly tutéž pravomoc jako místní národní výbory. Místní národní výbor převzal dnem svého ustavení pravomoc, kterou mělo podle dosavadních pravomocí obecní zastupitelstvo, obecní rada a starosta. Obecní zastupitelstvo dnem ustavení místního národního výboru zaniklo.

Ve věcech státní správy byly národní výbory podřízeny vládě, byla uplatňována podřízenost národního výboru nižšího stupně národnímu výboru vyššího stupně.

Složení, pravomoci, hospodaření, vedení a podepisování některých druhů písemností určila směrnice ministerstva vnitra č. 6/1945 Ú. l. z 19. května 1945. Vnitřní organizaci stanovil Prozatímní organizační řád místních národních výborů schválený v září 1947. Ten rozlišoval národní výbor jako volený sbor (složky národního výboru – rada, předseda, referenti a komise) a úřad národního výboru, který většinou tvořil personál bývalého obecního úřadu. Hlavním orgánem bylo plénum, které rozhodovalo o nejdůležitějších záležitostech obce a volilo další orgány národního výboru, především radu. Ta vykonávala rozhodnutí pléna, měla i určité rozhodovací pravomoci a řídila zaměstnance národního výboru. Jako poradní orgány rady byly plénem voleny komise národního výboru, jejichž působnost se vztahovala na celou obec. V každé obci musela být zřízena finanční komise, roku 1947 byly zřizovány mimořádné vyživovací komise. V komisích mohli zasedat i nečlenové národního výboru. Na základě systemizačního plánu mohl místní národní výbor zaměstnávat obecní zaměstnance.

V důsledku osídlení pohraničí zanikly v roce 1946 – 1947 místní správní komise a byly nahrazeny místními národními výbory.

V kompetenci národních výborů byla evidence obyvatelstva, spolkové a shromažďovací záležitosti, věci státního občanství, dohled nad živnostenskými záležitostmi, školstvím, zdravotní a sociální péčí, správa obecního majetku. V poválečné době se podílely na konfiskacích majetku Němců a kolaborantů podle dekretu č. 12/1945 (zemědělská půda) a č. 108/1945 (ostatní majetek), na stanovování přídělů půdy, na transportech německého obyvatelstva do Německa, na osidlování pohraničí, vydávaly osvědčení o národní spolehlivosti, dohlížely na evidenci a náhradu válečných škod.

Původní složení místních národních výborů bylo výsledkem politického vlivu v obci, to se měnilo během roku 1945 podle paritního zastoupení politických stran. Na základě vládního nařízení č. 120/1946 Sb., ze dne 27. 5. 1946, o obnovení národních výborů na podkladě výsledků voleb do Ústavodárného Národního shromáždění, bylo složení národních výborů obnovováno podle těchto voleb.

Na základě zákona č. 213/1948 Sb. z 21. července 1948, o úpravě některých poměrů na ochranu veřejných zájmů, byly dodatečně legalizovány personální čistky, ke kterým došlo po

únoru 1948. Ústavní zákon č. 150/1948, Ústava Československé republiky, stanovil, že národní výbory jsou nositeli a vykonavateli státní moci. Samospráva postupně zanikala a činnost národních výborů byla postátněna. Vládním nařízením č. 14/1950 Sb. ze dne 28. února 1950, o organizaci místních národních výborů, byly místní národní výbory rozděleny do čtyř kategorií podle počtu obyvatel. MNV I. kategorie vznikal v obcích do 600 obyvatel, MNV II. kategorie v obcích do 2000 obyvatel, MNV III. a IV. kategorie vymezovala hranice 6 000 obyvatel. Činnost místního národního výboru se rozdělovala do 11 referátů. Rozdělení referátů odpovídalo stanovené kategorii. V menších obcích, kategorie I - III, rozhodovala rada ve sboru a jen výjimečně se vyskytli referenti. Nyní byla zřízena funkce tajemníků i u místních národních výborů, kde se stali pomocníky a výkonnými orgány předsedy. Místního tajemníka ustanovovalo plenární zasedání MNV a ve funkci jej potvrzoval předseda ONV. Vládním nařízením č. 119/1951 Sb. ze dne 11. prosince 1951, o tajemnících místních národních výborů, byli místní tajemníci ustanovováni u všech místních národních výborů, výjimečně mohlo mít se souhlasem KNV několik místních národních výborů jednoho společného místního tajemníka.

Podle vyhlášky ministerstva vnitra č. 369/1950 Ú. 1. ze dne 16. 6. 1950 svoji činnost zastavily mimořádné vyživovací komise. Vládním nařízením č. 101/1950 Sb. ze dne 5. 7. 1950 byla na místní národní výbory přenesena působnost místních osvětových rad a vládním nařízením č. 46/1951 Sb. ze dne 22. 5. 1951 působnost knihovnických rad. Podle vládního nařízení č. 78/1951 Sb., o trestní pravomoci místních národních výborů, byly v obcích zřizovány tříčlenné trestní komise, které stíhaly přestupky podle zákona č. 89/1950 Sb., o trestním řízení správním a podle vyhlášky ministerstva vnitra č. 335/1951 Ú. 1. z 5. 11. 1951, o výkonu trestní pravomoci místních národních výborů.

Pracovními orgány plenárního zasedání (termín plenární zasedání nahradil termín plenární schůze) byly komise. Místní národní výbory I. a II. kategorie zřizovaly tyto stálé komise: zemědělskou, finanční, pro kulturu, osvětu a zdravotnictví, pro výstavbu obce a výjimečně pro místní hospodářství. Navíc mohly být zřizovány komise podle místních podmínek a dočasných potřeb.

V roce 1954 byl přijat ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech, zákon č. 13/1954 Sb., o národních výborech, a č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, na jehož základě proběhly 16. května 1954 první volby do národních výborů. Dosud byli členové národních výborů jmenováni okresním národním výborem na návrh Národní fronty. Volební období bylo tříleté. V obcích do 400 obyvatel bylo voleno 9 nebo 11 členů, v obcích s 400 - 600 obyvatel 12 členů. Základním úkolem národního výboru podle zákona č. 13/1954 Sb. bylo budovat a upevňovat socialistický řád a pečovat všestranně o blaho člověka. Místní národní výbory ve svém obvodu organizovaly a řídily hospodářskou, kulturní a společenskou výstavbu. Nově bylo orgánem státní moci plenární zasedání, orgánem státní správy rada. Referentský systém byl zrušen. Místní národní výbory byly i nadále řízeny a odpovědný národním výborům vyšších stupňů. Rozhodnutím krajského národního výboru mohl být zřízen i jeden místní národní výbor pro víc obcí. Místní národní výbory se měly scházet ke svým zasedáním nejméně jednou za měsíc, na nich projednávaly úkoly celostátního a místního významu, zejména roční plány rozvoje hospodářství obce, rozpisy plánů výroby a výkupu a kontrolu jejich plnění, rozpočty, účetní výkazy a závěrky, zajištění zemědělských prací, rozvoj JZD, plnění dodávek, otázky zásobování a poskytování služeb obyvatelstvu, rozvoje kulturního života a zdravotní péče.

Rada místního národního výboru zajišťovala plnění úkolů podle usnesení místního národního výboru, usnesení národních výborů vyšších stupňů a jejich rad a podle směrnic vlády. Na svých schůzích projednávala úkoly rozvoje zemědělské výroby, hodnotila plnění kvót zemědělského výkupu, stav služeb obyvatelstva a kulturního života v obci. Přípravovala program a návrhy usnesení pro zasedání místního národního výboru a předkládala mu zprávy o své činnosti, organizovala socialistické soutěžení. Na pomoc si rada mohla zřizovat pomocné komise jako své poradní orgány. Radu místního národního výboru tvořili předseda, jeho náměstek, tajemník a další členové rady.

Povinností tajemníka bylo pomáhat předsedovi místního národního výboru při

organizování činnosti, vyhotovovat zápisy ze zasedání MNV a schůzí rady, vést evidenci členů MNV a evidenci usnesení. Byl zodpovědný za vedení evidencí půdy, hospodářských zvířat, za účetní a jiné předepsané evidence a vykonával administrativní práce, pokud je neobstarával jiný pracovník.

Pracovním a kontrolním orgánem plenárního zasedání byly stálé komise, které neměly rozhodovací pravomoc a byly odpovědné přímo národnímu výboru. Byly voleny z členů místního národního výboru a z řad občanů mohly být pro jejich práci vytvářeny aktivity s poradním hlasem. Převážně byly zřizovány zemědělské, finanční a kulturní komise.

Vládním nařízením č. 64/1957 Sb., o místní bezpečnosti, byla působnost místních národních výborů rozšířena o místní záležitosti veřejného pořádku a bezpečnosti osob a majetku. Vládním nařízením č. 6/1958 Sb., ze dne 14. 3. 1958, o změnách působnosti v oboru občanské kontroly obchodu a provozoven, byla na výkonné orgány místních národních výborů přenesena činnost a jmenování občanských kontrolorů.

Volbám v květnu 1957 předcházela novelizace zákonů o národních výborech (zákon č.10/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o národních výborech), která změnila počty jejich členů tak, že na místní úrovni jich přibýlo na úkor okresních národních výborů. V obcích do 400 obyvatel měly mít místní národní výbory 9 až 11 členů - podrobněji to určoval zákon č. 11/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o volbách do národních výborů.

Na základě příspěvku Antonína Novotného na zasedání ÚV KSČ ve dnech 23. a 24. září 1959 byla projednávána otázka územní reorganizace „s cílem zvýšit zemědělskou výrobu, zvýšit ekonomickou účinnost v řízení hospodářství spravovaného národními výbory a zjednodušit a zohospodárnit státní správu“. Po projednání požadavku došlo ke sloučení mnoha JZD a byly podány i návrhy na sloučení mnoha obcí. V průběhu veřejných schůzí v obcích byl projednáván dopis ÚV KSČ a byl vysloven souhlas se zněním dopisu: v rámci nutnosti nové územní organizace státu, nového řízení a přenesení pravomoci a odpovědnosti na národní výbory nižších stupňů MNV schválily požadavky na sloučení ve větší hospodářské celky. Výrazné změny ve vývoji národních výborů představoval rok 1960. Ústavní zákon č. 35/1960 Sb., o změně ústavního zákona o volbách do Národního shromáždění a o volbách do Slovenské národní rady a ústavního zákona o národních výborech, předcházela novému územnímu uspořádání státu, které bylo kodifikováno zákonem č. 36/1960 Sb., o územním členění státu. Ten stanovil, že z důležitých společenských zájmů, zejména pro další rozvoj zemědělské výroby a pro hospodářskou a kulturní výstavbu obcí, lze vytvořit, zrušit nebo sloučit obce nebo provést změnu jejich území.

Sychrov (německy Sichrowa) leží 8 km severně od Hostouně na hranicích okresu Domažlice s okresem Tachov. V letech 1869 - 1879 byl osadou obce Mělnice v okrese Horšovský Týn, v letech 1880 - 1960 osadou obce Přes v okrese Horšovský Týn, v letech 1961 - 1979 byl částí obce Holubeč v okrese Domažlice a dne 1. 7. 1979 se stal částí obce Hostouň v okrese Domažlice. Roku 1930 v Sychrově žilo 96 obyvatel ve 22 domech, roku 1950 64 obyvatel ve 22 domech. Počet obyvatel v roce 1980 klesl na 16 v 7 domech a při posledním sčítání obyvatelstva v roce 2001 bylo zjištěno, že trvale žijících obyvatel v obci je 11 v 11 domech.

O vzniku, vývoji a historii původce archivního souboru Místní národní výbor Sychrov nelze v písemnostech samotného archivního fondu ani ve fondu nadřízeného orgánu (Okresní národní výbor Horšovský Týn) dohledat téměř žádné informace. Existenci MNV Sychrov dokládá pouze 16 zápisů ze schůzí pléna a rady, které obsahují pouze kusé informace o obsazení funkcí MNV v roce 1959: předseda - Josef Kovářík, tajemník - Josef Bočan, předseda zemědělské komise - Václav Marek, školské a kulturní komise - Jana Zavadilová, předseda finanční komise - Václav Benda, členové - Antonín Vozka, Antonín Mašát, Emanuel Brůha.

V rámci územní reorganizace národních výborů v krajích, okresech a obcích 1. 7. 1960 došlo (podle zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu) ke sloučení MNV Holubeč (s osadou Babice a Skařez), MNV Mělnice, MNV Přes a MNV Sychrov ve společný Místní národní výbor Holubeč se sídlem tamtéž. Místní národní výbor Sychrov tímto zanikl.

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Informace o předání písemností fondu Místní národní výbor Sychrov se nedochovaly. Archivní soubor nebyl v SOkA Domažlice uspořádán.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Archivní soubor Místní národní výbor Sychrov je uzavřeným fondem, obsahujícím písemnosti, které vznikly v letech 1952 - 1959.

Z dochovaných archiválií je zřejmé, že v době svého vzniku nebyly u původce fondu důsledně evidovány a ukládány podle platných spisových plánů. Ukládací znaky nebyly na písemnostech vyznačovány, proto bylo při jejich pořádání použito umělé pořádací schéma. Podací protokoly se nedochovaly.

Vzhledem k původní koncepci SOkA Domažlice vytvořit z fondů místních národních výborů na okrese Domažlice do roku 1960 skupinový inventář a dále s ohledem na předchozí pořádací práce, které byly prováděny podle umělého pořádacího schématu, vytvořeného na základě Ukládacího a skartačního plánu pro MNV, vypracovaného podle instrukce MV ČSR č. 12/1987 (Věstník vlády ČSR pro národní výbory 1987, část 7, a podle výsledku průzkumu spisové agendy na MNV Jesenná v roce 1987 v okrese Gottwaldov, nyní Zlín) byl i tento fond zpracován podle uvedeného pořádacího plánu (viz příloha č.3).

Podle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, byly písemnosti fondu zařazeny do první kategorie. Fyzický stav archiválií je dobrý, konzervátorské ani restaurátorské zásahy nejsou nutné. Jazykem fondu je čeština.

Při pořádání a inventarizaci archivního souboru nebyla provedena vnitřní skartace písemností.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Vzhledem k velmi nepatrnému množství dochovaných písemností poskytují archiválie souboru Místní národní výbor Sychrov dosti omezené možnosti studijního a úředního využití. Informačně nejcenější zápisy ze schůzí pléna a ze schůzí rady MNV se zachovaly z let 1952 - 1959. Popisují činnost a historii MNV komplexně, činnost členů a funkcionářů národního výboru, dále zajišťování plnění plánů a dodávek zemědělské výroby určené k zásobování obyvatelstva v uvedeném období. Kromě těchto zápisů se ve fondu Místní národní výbor Sychrov žádné další písemnosti nedochovaly.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Ve Státním okresním archivu Domažlice archivní soubor doplnila, uspořádala a inventární seznam vypracovala Miroslava Bauzová.

Seznam použitých pramenů a literatury

Statistický lexikon obcí v republice Československé, vydán ministerstvem vnitra a Státním úřadem statistickým na základě sčítání lidu z 1. prosince 1930, Praha 1934

Historický Lexikon obcí České republiky 1869 – 2005. I. a II. díl, Praha 2006

Seznam obcí v zemi českých podle správního rozdělení z 1. února 1949. Praha 1949

Gabriela Čechová: Vývoj organizace a působnosti národních výborů v českých zemích 1945 – 1960. In: Archivní časopis, 12, 1962, s. 129 - 153

Josef Nuhlíček: Spisová služba národních výborů v letech 1945 – 1955. In: Archivní časopis, 5, 1955, s. 135 - 146

Eva Šmilauerová: Správní vývoj a diplomatika písemností okresních národních výborů v letech 1945 – 1960. In: Sborník archivních prací, 32, 1982, s. 43 - 166

Vladimír Štroblík: Vývoj místních a městských národních výborů na území České republiky (1945 – 1990). In: Archivní časopis, 51, 2001, s. 73 - 89

Jaroslav Fusek: Organizace a působnost místních národních výborů. Příručka pro národní výbory. Praha 1947

Stanislav Šulc: Národní výbory, vývoj, právní základy, poslání, práce. Brno 1946

Seznam použitých zkratek

AP	archivní pomůcka
akce Z	akce zvelebení
bm	běžný metr
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
ČR	Česká republika
EL NAD	evidenční list národního archivního dědictví
ev. j.	evidenční jednotka
FNO	Fond národní obnovy
Inv. č.	inventární číslo
JAF	jednotný archivní fond
JZD	jednotné zemědělské družstvo
k. č.	karton číslo
KNV	krajský národní výbor
MAV NF	místní akční výbor Národní fronty
MNV	místní národní výbor
MSK	místní správní komise
MV ČSR	Ministerstvo vnitra Československé republiky
NF	Národní fronta
NV	národní výbor
odst.	odstavec
ONV	okresní národní výbor
Sb.	sbírky
sig.	signatura
SOA	státní oblastní archiv
SOkA	státní okresní archiv
Ú. 1.	Úřední list

Pořádací schéma

Všeobecné záležitosti, činnost MNV

sign.

- 53 Organizace, členění, působnost NV
- 54 Směrnice a pokyny nadřízených orgánů
- 55 Národnostní politika, odsun Němců
- 56 Posudky, smlouvy
- 58 Statistika, výkaznictví
- 59 Socialistické soutěžení, zvelebení obce
- 60 Hodnocení, rozborů, evidence
- 64 Živelní pohromy
- 67 Trestní záležitosti
- 67.1 Notářské záležitosti, soudy
- 72 Majetek nabývaný státem, jeho evidence, správa, převody, generální opravy
- 73 Inventarizace majetku
- 78 Volby
- 102.1 Zápisy pléna
- 102.2 Zápisy rady
- 102.3 Zápisy komisí
- 105 Občanské výbory
- 138 Prověrky a revize
- 153 Plány práce MNV
- 67.1 Elektrizace, telefonizace, rozhlas

Finance

sign.

- 176 Rozpočty
- 178 Dávky, daně, poplatky
- 180 Věci konfiskační, Fond národní obnovy
- 181 Příděly nemovitostí, osídlenci
- 182 Pojišťovnictví, spořitelny, půjčky

Zemědělství, lesní a vodní hospodářství

sign.

- 201 Půda, půdní fond, změny kultur, pozemkové úpravy

- 201.1 Evidence půdy, převody a nájmy (příděly půdy)
- 204 Zemědělství
- 205 Soukromí zemědělci, včelařství
- 206 Zemědělské družstevnictví (vznik a činnost JZD)
- 207 Dodávky a výkup zemědělských výrobků
- 208 Vodní hospodářství
- 221 Lesy, honitba
- 246 Ochrana životního prostředí

Místní hospodářství, obchod, doprava

sign.

- 250 Soukromá řemesla, živnosti
- 251 Místní provozovny
- 252 Obchod, zásobování
- 254 Bytová výstavba, hospodaření s byty
- 280 Doprava, silnice
- 280.1 Technické služby, komunální odpad

Výstavba a územní plánování

sign.

- 326 Věci stavební
- 332 Geodézie, kartografie
- 332.1 Těžební a podobné akce
- 333 Vyvlastňování
- 346 Evidence nemovitostí, převody a nájmy

Kultura, církev, školství

sign.

- 401 Kulturní akce
- 402 Kroniky, pamětní knihy
- 403 Kulturní zařízení a kulturní památky
- 431 Církevní záležitosti
- 454 Školství

Zdravotnictví a sociální zabezpečení

sign.

- 526 Zdravotnictví, prevence
- 528 Hygiena, pohřbívání
- 551 Sociální poměry, důchodové zabezpečení, péče o rodiny a děti

Požární ochrana a vnitřní správa

sign.

- 581 Požární ochrana a vnitřní správa
- 601 Spolky a dobrovolné organizace
- 603 Věci vojenskosprávní
- 604 Územní změny katastru obce, vysídlení
- 606 Státní občanství, národní spolehlivost, chování za okupace
- 607 Evidence obyvatel – domovské právo, matriční záležitosti
- 609 Archivy – předarchivní péče
- 612 Názvy obcí, ulic, systém číslování domů
- 614 Ochrana veřejného pořádku
- 618 Čestná občanství, uznání, vyznamenání
- 619 Veřejné sbírky

Inventární seznam

Inv. č.	Signatura	Obsah	Časový rozsah	Číslo ev. j.
---------	-----------	-------	---------------	--------------

Orgány národního výboru

1	102.1	Zápisy ze schůzí pléna	1959	N 1
2	102.2	Zápisy ze schůzí rady	1952 - 1959	N 1

Název archivní pomůcky: Místní národní výbor Sychrov
Časový rozsah: 1952 - 1959
Počet evidenčních jednotek: 1 (karton)
Počet inventárních jednotek: 2
Rozsah v bm: 0,01 bm (spisů)
Stav ke dni: 1. 6. 2009
Zpracovatel(é) archivního souboru: Miroslava Bauzová
Zpracovatel(é) archivní pomůcky: Miroslava Bauzová
Počet exemplářů: 4
Počet stran: 15
Schválil: Mgr. Radka Kinkorová
dne 1. 6. 2009 - č.j. SOAP/010-0426/2009